

F O A E

pentru

MINTE, INIMA ŞI LITERATURĂ.

No. 45.

Duminică 6. Noiembrie.

1839.

Ансемнъри а сѹпра кълъторіеі P. A. Gegö in Moldova.

(Б р м а р е.)

Макар даръ ан тѹмѹриле бекі аѹ азъ лъкѹт ан Молдова кѹмані*), каріі ші ѹн епископат, кѹ маі мѹлте нѹме, даръ маі кѹ самъ а Міаковѹлагі нѹміт аѹ авѹт**); ба ші аѹпъ трѹчурѹк лѹгі кѹтен ан ѹнгаріа цінѹк Принціі Молдовей Гардъ кѹмънеаскъ:***) нѹ аші андресні тотѹші а зіче, кѹ врѹо парте кѹт де мікъ а ѹн-

гѹриа лор дін Молдова сар траѹе дін ачѹіа кѹманіі; чи фіна кѹ

гаріа. Мѹлці кѹ ѹлаѹер зік, кѹ пе ачѹсте локѹрі атѹнча нѹ ар фі лъкѹт рѹмѹнѹ; че тотѹші мі сѹ бѹде адмінтрѹлеа дін ѹрмѹтоареа темейрі: а.) Історікѹла де ѹщек ѹтрііковекі, кѹмаратъ Пр: Кантемір ан ѹронікѹла Молдоваѹхілор Т. II. ф. 183 зіче кѹ Половціі, каріі сѹ бѹд а фі фост ѹн попор кѹ кѹманіі, ар фі грѹит о аімеъ местекатъ дін ѹк рѹсаскъ, де ѹшаскъ, ші Молдовенеаскъ. Ачѹста де е адѹвзрат аѹ трѹбѹт пе ачѹклеа тѹмѹри сѹ лъкѹіаскъ ан нѹмѹнтѹла Дакіей бекі рѹмѹні b.) Іоан Ціннам скрііторіѹс Кізантин ан картѹа а б. скріе, кѹ Амѹратѹла Манѹіа кѹмненѹла ар фі андеманат пе Ромѹніі, каріі лъкѹк ан бѹчінѹтатіа Мзріі Нѹгре сѹ нѹвѹлеаскъ ан ѹнгаріа ла анѹла 1164. Ачѹшеа трѹбѹе сѹ фі фост лъкѹіторіі Дакіей чей бекі; кѹ дін ачѹста нѹтѹк маі лесне нѹвѹлі ан ѹнгаріа; ші афаръ де ачѹка де ар фі ворѹіт Ціннам деѹпре Ромѹніі чей дін Тракіа, локѹріле лор ле ар фі авѹт маі коносѹте с.) Іосѹв Бенкѹ ан Міаковіа Т. I. аѹ тіаѹрѹт ѹн докѹмѹнт деаа анѹла 1229 адекъ о скрісоаре а епископѹлагі кѹманіа лор Теоѹдорік тріміеъ Деканіа лор (Протпопѹлаор)

*) Engel Geschich. der Moldau und Walachei T. I Фаѹа 141.

***) Benkѹ Milkovia, ші Sulzer T. III 5. 256 дін епископіі кѹмънеѹші сѹ ѹіѹ Міѹхаіа ші даѹрентіе деаа сѹѹршітѹла еѹтѹей а II; дін сѹта а 13. ш. 8. маі мѹлці.

***) Sulzer T. II. 5 120. кѹманіі аѹ домніт ан Молдова ші Цара Ромѹнеаскъ деаа анѹла 1085 нѹнъ ла анѹла 1225 ан карѹ дінпреѹнъ кѹ Мѹскаліі анбінгѹнѹде де Тѹтарі, кам пѹла анѹла 1239 аѹ трѹбѹт чіа маі марѹ парте ан ѹн-

тоці, кѣ оцѣре пѣцинѣ, борбеск о лимѣ
кѣ сѣкѣи дін Ардеал, нѣм'аші тѣме кѣ
воі греші зикѣнд кѣ Сѣлѣр, кѣ тоці сѣнт
де ѣн неам кѣ ачѣа, кѣ ачѣта маі кѣ
самѣ, кѣ, прѣкѣм скріе Принѣа Кантемір,
партеа Молдовеі чеа мѣнтоасѣ де кѣтрѣ
апѣс маі де мѣлт саѣ цінѣт де Ардеал,
ші нѣмаі дѣпѣ че ачѣ маі мѣлте рѣндѣрї

сѣкѣиці, ачѣ каре сѣ афѣз ѣрмѣтореле
кѣвїнте: „Nonne in Ecclesia Christi
Domini lupum, et agnum una pasci
oportet? Quidni etiam siculum cum
Comano Olachoque etc“ Теодорїк,
фїїнд єпископ кѣманїлор ачѣ Молдова,
сокоетеск кѣ де Рѣмѣнїї аколо лѣкѣиторї
корѣкѣе, д.) ачѣдатѣ дѣпѣ єшіреа кѣма-
нїлор се шї вѣд ѣрмеле Рѣмѣнїлор дін
коло пе карпаці, ше ачѣкѣ ка а ѣнѣї
попѣр аколо де мѣлт лѣкѣиторїѣ, аша:
ачѣвїнгѣндѣсе кѣманїї де Тѣтарї, мѣлці
Рѣмѣнїї дїнтрѣ Ёзнат шї Олт сѣ сѣ-
пѣн ѣнѣѣлор; кавалерїї Іоанїці доѣн-
дѣск дѣал Ёлаа а а. пѣмѣнтѣл сїверїнѣ-
лѣї кѣ до мїре песте Іоан шї Волѣганг
каре єра кнѣзї, сѣ єа тотѣшї афѣрѣ кнѣ-
зѣл дїтен дѣ нѣм Рѣмѣн, каре сѣ рѣ-
мѣїе слобод; сѣ ласѣ їарѣшї нѣмїцілор
кавалерї сѣ апере пѣмѣнтѣл аа олаатѣ
кѣ Рѣмѣнїї; ачѣашї кавалерї капѣтѣ слобод-
нїїе сѣ кѣпрїндѣ тѣатѣ кѣманїа,
дѣрѣ ачѣ партеа стѣнѣгѣ а Олтѣлѣї ѣн
воївод Рѣмѣнѣск сѣ рѣмѣїе сѣдѣтї де
їѣрїсїкїїа лор; кнѣзѣл дїтен сѣ траѣе
де сѣпѣт стѣлѣнїїа лѣї Іадїсладѣ кѣма-
нѣл саѣ а з. країсѣлѣї ѣнѣѣреск, шї сѣ
фѣче неатѣрнѣторїѣ, ачѣкѣ сѣ ачѣвїнѣ;
Негрѣ воѣз трѣкѣнд дін цїнѣтѣл фѣ-
гѣрашѣлѣї ачѣ цара Рѣмѣнѣскѣ, афѣлѣ
аколо Рѣмѣнї сѣѣ Банѣа Басараба. Ачѣ-
єтѣа тоатѣ саѣ ачѣмѣлат дѣла ачѣлѣ
1222—1290 кѣм аратѣ Ёнѣл Т. І. фа-
ца 145 ш. а.

саѣ ачѣвїне Матїас Корвїнѣс де Мареле
Єтѣфан, фѣ прїн ачѣста пѣнтрѣ Молдова
кѣрїгѣтѣ: шї ашѣ єра лѣкѣїтѣ де сѣкѣї,
карії цїн шї пѣмѣнтѣл дін коаче де мѣнѣї.
Ачѣлашї Матїас аѣ лѣнѣгат мѣлці лѣ-
кѣїторї дін ѣнѣгарїа пѣнтрѣ єрѣсѣл лѣї Іоан
Хѣс, шї ачѣѣеа трѣкѣнд ачѣ Молдова аѣ
рѣдїлат аколо чѣтатѣа хѣшїї, кѣм не аратѣ
М. Бандїн аа Gego. дѣпѣ ачѣлѣ, парте
сѣѣ ѣрмѣторїї лѣї Матїас, дѣрѣ маі кѣ
самѣ сѣѣ Принѣїї Націоналї пѣтїмїнд сѣ-
кѣїї мѣлте асѣпрїї, фѣрѣ сѣлїці ашї лѣса
патрїа, прѣкѣм ачѣ времеле лѣї Зїгїсмѣнд
Заполѣа, Єтѣфан Баторї ш. а. шї їарѣ кѣ
прїлѣжѣл рѣдїкѣрїї рѣѣментѣрїлор сѣкѣ-
їїї де Мѣрѣїне, че пе ларг аратѣ П;
Gego. — Пѣцина оцѣре, че сѣ афѣлѣ
ачѣтре лїмѣа ханѣїлор шї а алтѣр ѣнѣѣрї:
прѣкѣм шї чѣлѣлалте темѣїѣрї де П. Ge-
go аѣсѣе, нѣ сѣ вѣд а фї дѣстѣлѣ сѣрѣа
арѣта оцѣїт ачѣчѣпѣт; кѣчї сѣ так ачѣ-
телѣ, шї ачѣ лїмѣа ѣнѣѣрѣаскѣ дін пѣрѣї
маї дѣпѣртатѣ єтѣе оцѣре; афѣрѣ де а-
чѣлѣ: ачѣ лїмѣа пѣмѣнтѣл, шї тѣмѣлѣ фа-
че скїмѣаре, че саѣ пѣтѣт ачѣтѣмѣла шї
кѣ лїмѣа ханѣїлор. ачѣ ачѣлаш тотѣшї
пѣрѣре кѣ П. Gego сѣнт шї алці ачѣ-
вѣцїаці ѣнѣѣрѣїї.

Пе ачѣнѣ ѣнѣлѣ сѣкѣдерї, че ле ачѣе,
нѣ єтѣе тѣтѣшї нѣмїта карте фѣрѣ прѣц.
докумїнтеле кѣ мѣлтѣ стѣрданїе аѣсѣе
аратѣ, кѣ аѣторѣл аѣ авѣт нѣ нѣмаї рѣ-
бѣаре, дѣрѣ шї маре кѣношїнѣцѣ ачѣ Істо-
рїа патрїїї. кѣвїнтеле, дѣпѣ че ар фї ачѣ-
шїрат сѣлѣвїчѣнїле Молдовенїлор зїсѣ;..
Ачѣмнѣ Молдовѣан єтѣе о таблѣз ачѣкѣ
пе каре поці скріе че вѣї вреа. шї ачѣ
алт лок.; ачѣтѣреск дін єсперїнѣемї кѣ
аѣхѣлѣ тѣмѣлѣлѣї де бїне фѣкѣторїѣ аа
Молдовенї ачѣкѣ мѣлте аѣ кѣрѣїїт, ачѣ-

тз, кз нз аз фозг кзтрз джнші кз атж-
та зрз, ка ацї скріїторї стрзїні.

Де кат тоате ансз сжнт маї антз-
рзсзтоаре фрзгмінтеле аззе дїн Манзскрі-
сзл азї Марк Бандїн Архієпіскопзлзї дєла
Марціанопол шї Бікарїзлзї єпіскопєск
ан Молдова, карє анціїнцареа дєспре
старєа Католїчїлор ан Молдова ан анзл
1648 аз трїмїсо дїн Бакзз патріархзлзї
Роман Інокєнтїє а 10, кжнд домнєа ан
Молдова Васїліє Дшнзл; шї фіїнд кз ачк-
стєа дрзнкз пшїнз азмінз, пєстє ста-
рєа шї пштерєа Молдовєї, сокотєск а анз фі
фзрз фолос, дє вої пшнє кжтєва аїчєа пре-
фжкзтє пє лїмєа Ромжнєаскз.

Дєспрє Нзрзвзрїлє шї фірєа Молдовєнілор.

— — — Молдовєнії сжнт маї їзбі-
торї дє стрзїн дє кжт Ромжнії дїн Ца-
рз Рємжнєаскз, шї алтє локзрї, дє вом
лзз афарз пре чєї чє лзкзєск ан вєчїнз-
татєа Дкшїлор, дє карє лєжндзє нзрз-
взрїлє вєчїнілор сзї, нз даз нїмїка кзлз-
торїзлзї ан чїнстє. Молдова о поцї кзлз-
зторї фзрз дє а фачє спкєсє. Дзкзїторїї
взкзрошї тє вор оспзтз кз пжнє, каш,
лаптє, шї алтєлє дє ачкєстєа, нз маї сз
нзцї зїцї кз єцї оаспєт; кз адмінтрзлєа
ан лок дє мжнкарє вєї кзпзтз пшмнї
шї бжтє дє мєрїндє. — Молдовєнії аз фі-
рє біклєанз, мїнтє вїє, сжнт плєкацї спрє
рзпїрє, фрїгзл шї калдзл, фомєа шї ск-
тєа сжнт харнїчї а о сзфєрї 1—3. зї-
лє. Дє мзлтє орї ам вєззт озмєнї дє
вїцз стрзлзчїтз, карє тзєвзржнд лз їзвоя-
рз ш'аз окол пїта зскатз, шї мзїндзсо
ан анз, аз мжнкатзсо кз чєл маї бшн апє-

чїт, дє єндї, дзкз мєрє лз оастє ан
азнг тжмп сз хрїнєск кз пшїнз мжнкє-
рє. Нє авжнд пжнє, трзєск кз лаптє дє
кал, шї ан лїпса ачєстзїа шї кз карнє
дє кал.

Аспрїмєа дєрзлзї дє мїчї сз анвацз
а о сзфєрї; кз пршнїї кз кзмашз дє
пжнз слзєз, шї дєскзлцї сє жоакз пє
гєацз, шї ан зєпадз, дє карє ной нз о-
датз нє ам мїрат; ансз ан контрє фрї-
гзлзї чєлзї грєазнїк амєржкзцї кз вє-
смінтє кзптзшїтє. Дє мзлтє орї шї нєвї-
лї чєї дє фршнтє фак ачастз прєкз кз
пршнїї сзї;*) карїї дє о рєбзз фзрз пжнє,
єстє мєрє нздєждє, кз вор сз фіє оштзшї
бшнї. Афарз дє ачкє єї нз саз нзскзт
атжтє спрє нєгзцзторїє, мзєєтрїї, лзкрє-
рєа вїїлор шї а пзмжнтзлзї, кжт спрє
оштїрє, шї рзпїрє, ан карє нїчї кз шн
фїр дє пзр сжнт маї дє жос дє кжт Тз-
тарїї. Пє лїнгз ачкєстєа тотзшї ншї дє
мїрєрє, кз пззтєсн дєрє лз Тзрчї; кз нз
аз антзрїрї; шї нзмзрзл попєрзлзї єстє
кз мзлт маї мїк дєкжт сз поатз стє ан
контрє мзлцїмєї Тзрчїлор.

Сзрєзтоарєа Ботєзлзї Домнзлзї.

Ан зїоа дїнаїнтєа Сзрєзторїї Ботє-
злзї Домнзлзї, дїн вєкїзл обїчєїз, сз
азшнз єпіскопїї Молдовєї (Мїтropolїтзл,
кз трїї єпіскопїї) ан Іаш ан кзртєа Прїн-
цзлзї. ка антрє тзмжкєрє, стрєпїрє кз
анз сфїнцїтз, сзрзтарєа крзчїї, шї алтєлє,

*) Дєр оарє шї ан зїлєлє нєастрє? Чє? Нз
нєрзсфзцзжм? нз сжнтєм прєа пззпжнз?
— — — Анє. Рєдєк.

*)

сз'ї поѣтеаскз домініе норокоаскз, анї шї кърмереа лхкрѣіаор ферічітз. — Ної анкз воїнд ане антокмі дхпз ачест обичѣїѣ, шї лзсжд ПП. Іссѣіці гзтіреа планѣлї чінстїреї, ам ржднїт процесїе дїн каса Парохїаскз. Доїспрежѣче прѣнчї невіноваці амержкаці ан весмінте анперещї аѣ анкїпїт таїна ачестїї сзрвзторї; дої аѣ дхс Марка Принцѣлї шї а цзрїї. Де дбеа ажннгда ної ла трон саѣ рздікат Принцѣл, шї не аѣ прїміт кїнкѣвжнтареа, рѣгзчїжніле, сзрѣтареа крѣчїї кѣ алте церемонїї, ѣкѣрог. Аѣ ѣрмат дхпз ачѣа сзлѣтаціа ноастрз зїсз де ѣн Іссѣїт, шї кѣвжнтареа рогтїтз де маї сѣс нѣміції прѣнчї Латїнеше шї Рѣмжнеше, каре гзтжднѣсе аѣ рзспннс епїскопїї: Амїн, Амїн. Ачѣстееа аѣ фогт чаре пзкѣте Боерїлор, ка анѣшї Принцѣл ле аѣ дат де вїгт дїн фіале де аѣр, шї їаѣ чїнетїт кѣ банї.

Ан зїоа Ботезѣлї Домнѣлї каре сз фаче прїн церемонїоаса а апей сфїнїре маї помпоаскз, їаршї саѣ аджнат тоці Боѣрїї цзрїї; неваста Принцѣлї дїн прѣнчкѣ прѣнчїї, шї тоці офїцірїї де кърте анкз аѣ фогт де фацз. Принцѣл аѣ кѣпрїнс лок ан тронѣл де кзтрз рзсзрїт; дої прѣнчї ѣнѣл де 7 шї алтѣл де 5 анї, аѣ шззѣт де а стлнга ан депзртаре де 10 пашї, шї неваста їаршї маї анколо кѣ 10 пашї ашѣ, кжт прѣнчїї сз кадз ан мїжлок. Пентрѣ амплїнїреа церемонїїлор дїн афарз де поарга кърції саѣ фзкѣт ѣн ларг шї фрѣмос черк, (circulus) ан депзртаре де 80. пашї дела маї сѣс нѣмітеле тронѣрї. Де кзтрз амеазз ноапте шї рзсзрїт фацз кѣ Принцѣл, аѣ кѣпрїнс лок шзкрїторїї Бесерїчеці, кзлѣгзрїї, шї хорѣл кжнтзрїцілор. Де а дреапга Принцѣлї Постелнїкѣл, Спзтарїѣл, Логофзтѣл,

Дворнїкѣл, шї алці Дергзторї (тоці дхпз ранѣл дїрегзторїї) дїн прѣнчкѣ кѣ о мѣлціме де осташї. Де кзтрз апѣс, антре тронѣл Принцѣлї шї а Невестїї, сз ведеа о сѣтз де Іанїчарї. Прїнчеса єра анкѣнжзратз де фемеї помпоаск; дхпз ачѣстееа ста мѣлте мїї де педестрашї, шї 10,000 кзлзрашї, дїн каре акѣма нѣмаї 150 єра кзларе. Ан партеа де кзтрз амеазз зї єра їкоанеле маї мѣлтор сфїнці, шї дхпз ачѣстееа хорѣл Мѣзїцілор. Афарз де ачестееа дїн прѣжѣр сз ѣїта маї мѣлте де 20,000 оаменї. Принцѣл кзѣтждн ан тоате пзрїїле дїн ачастз мѣлціме, де тоці дїн фіе че пласз, шї старе сз чїнстїа кѣ аджннз а капѣлї плекаре. Пе весмжнт дбеа ѣжмеї де 100,000 де дѣккаці. Неваста лї єра анфрѣмосзцатз кѣ о подоасз, акзрїа прец ажннѣе 40,000 дѣккаці. Принцѣл єсте ом де статѣрз де мїжлок, аре фацз негрїчоаскз рѣменз, нас ѣлѣтѣреск, мѣстѣце шї кареж неагрз. Неваста лї єсте фогрте фрѣмоаскз ла фзптѣрз, кѣ фацз маї галбїнз рѣменз. Де чѣа парте, фацз кѣ каса Прїнцаскз, шздеа Мїтрополїтѣл кѣ кѣнѣнчкѣ де аѣр пе кап, шї кѣ о крѣче ан мжнч, дїн зафїрї верзї кѣ маре мзестрїе лѣкратз; ан локѣл ла доїлеа сз афла епїскопѣл дела Роман, ан ал трїїлеа дела Бадавцінї, (доарз дїла рздзѣц) ан ал патрзлеа дела хѣшї, шї ан ал чїнчїлеа ної; дхпз ної кѣпрїнсасе лок Архїепїскопїї чей стзрїнї, (каре алѣнгаці де Тѣрчї афлз адзпост ан Молдова) шї алте фзце Бесерїчеці.

Сзжнѣл церемонїїї, че єра асз анчѣпе, фѣ лѣмінеле апрїнсе анпрежѣрѣл мѣселор шї а кззілор кѣ апз ѣмплѣте. Саѣ рздікат дарз Мїтрополїтѣл, шї маї антѣе аѣ тзжжїат пе Принцѣл, прѣнчїї шї

НЕВАСТА ЛАЇ. АЧКА АЎ ФАКСТ ШІ ЧЕІЛАЦІ
 ЕПІСКОПІ. НОЇ НХ АМ АВСТ ІКЗАКАНІЦХ.
 СВЯТ ТЗМАКРЕ СВНА КАНТЕЧЕ ГРЕЧЕШІ. ДХ-
 ПХ ТЗМАКРЕ САЎ КАНТАТ ЛА МЪСЕЛЕ МАЇ
 СВХ ПОМЕНІТЕ ЗНЕЛЕ КАНТЗРІ ШІ ЕВАНГЕЛІЇ
 ГРЕЧЕШІ; ІСПРЗВІНДХСЕ АЧКЕСТЕА ФХ СФІНЦІТЗ
 ТХ АПА АН ЗН ВАС ДЕ АРШІНТ, ЧЕ АЎ ВЕСТІТ
 БХВХІТХА ТХНХРІЛОР, СВНЕТХА АРМЕЛОР, ШІ
 ХОРХРІЛЕ МХЗІЧЕШІ. АНТХ АЧКА МІТРОПО-
 ЛІТХА АЎ СТРОПІТ КХ АПХ СФІНЦІТЗ ПЕ
 ПРІНЦХА, ПРХНЧІ, ШІ НЕВАСТА ЛАЇ, ШІ ДЕ-
 ЛА АЧЕСТЕА АНТОРКЖНДХСХ ЛА МАСХ, АЎ ФА-
 КХТ АСЪМІНЪ КХ ЧЕІЛАЦІ ЕПІСКОПІ, ШІ БО-
 ХРІ, КАРЕ СХ АПРОПІА СХ СВРХТЕ КРХЧА,
 ШІ СХ КАПЕТЕ ВІНЕКХВАНТАРЕ.

АНПЛІНІНДХСЕ КХ ДОМНІ ШІ ДОАМНЕЛЕ
 АЧАСТХ РЕЛІЦІОАСХ ЦЕРЕМОНІЕ, АНТРЕ СВНЕ-
 ТХА ТРОМПАТЕТОР, ШІ А ТРІМВІЦЕЛОР ФХРХ
 СКОШІ ДІН ГРАЖДІХ 124 КАЇ ШІ ПЕ АЧЕСТЕА,
 ТРЕКЖНД ПРІН МІЖЛОКХА КХРЦІЇ, АХПХ ОБІЧ-
 НХІТА ЦЕРЕМОНІЕ КХ АПХ ДЕ НОЎ СФІНЦІТЗ,
 ІАЎ СТРОПІТ МІТРОПОЛІТХА. ІСПРЗВІНДХСХ
 ТОАТЧЕ ЧЕЇ КІЕМАЦІ ФХРХ СТРХАХЧІТ ОСПХТАЦІ,
 НОЇ ЗРМАЦІ ДЕ МАРЕ МЪЛУЦІМЕ ЧЕ СХ АМБОУ.
 ЦЕА АНДХРХПТХНЕ, ШІ СВНХНД КАНТЕРІ АХ-
 ТІНЕШІ, НЕ АМ АНТОРС АКАСХ.

ПЪРЕРІ ЛА, МЕТАФІСІКА МЪРІРЕЙ!

De Dr. Vaszits.

СЖНТ ОАМЕНІ, КАРІЇ НІЧІ ОДАТХ О ФІ-
 ІНЦХ ВІЕ, О ФІІНЦХ ЛОР АСЪМЕНЪ НХ АХ ВХ-
 ЗХТ МЪРІНД; ОАМЕНІ, КАРІЇ ДЕ ЛОК ПІЕРА
 ФАЦА, ГХАБЕНЕСК, ШІ СЕ АНФІОРЕАЗХ, КХМ
 ВХА ЧЕВА МОРТ, САХ АН МЪРІРЕ ХЪПРІНС, САХ
 КХ ЖІХГХА МОРЦІЇ АНЕМНАТ; ОАМЕНІ, КАРІЇ
 ДЕ ОАРЕШІ ЧЕ АДХЧЕРЕ АМІНТЕ ДЕ МОАРТЕ, ДЕ
 ОАРЕШІ ЧЕ СІМЕОЛ АЛ МОРЦІЇ КХ О ФРІКХ ДІН
 АХХНТХРХ ФХГ, ШІ СЕ ПХЗЕСК. АША ОАМЕНІ

НХ НХМАЇ НЕФЕРІЧІЦІ ЧІ ШІ СЛАБІ АХ АДХ.
 ШІ МІГІТЕІ ЛА КРЕДІНЦХ СЖНТ А СЕ НХМІ,
 КХЧІ ЛЕ ЛІПСЕЩЕ АЧЕА ПРИБЕЧНІК КХЦЕТ —
 АША АДЖНХ КА ШІ АДЖНІМЪ ТОТХАХІ АХМЕСК,
 — КХМКХ МОАРТЕА ШІ ВІАЦА ЗНХА ШІ
 АЧЕЛА НХМАЇ АТОТ ФАКХТОРІХ ПРОЦЕС АЧЕСТХІ
 ТОТ АХМЕСК ЕСТЕ. АЧЕЛОРА ЛІПСЕЩЕ ПХТЕРЪ,
 ДІН АЧЕА, ЧЕ ЕСТЕ МОРТ, ВІАЦА ШІ ФЛОАРЪ
 ТРЕКХТОРХАХІ ПЕНТХ ВІАКХА ВІІТОРІХ ІАРХШІ
 А О ПХНЕ АНАІНТЕ; АЧЕЛОРА ЛІПСЕЩЕ ШІ АЧЕА
 ПХТХРНІКХ, ШІ НЕДЕКХЗХТХ КРЕДІНЦХ: КХМКХ
 МОАРТЪ НХ ПРІН ВІАЦХ, КА АЛ ЕЇ АНПРОТІ-
 ВІТОР, ЧІ ПРІН А СА, ШІ АН А СА АНХШІ
 МЪРІРЕ ПОАТЕ ФІ АНВІНС.

КАТХІ ПЕНТХ МІНЕ, ЕХ МХ ВХКХР СХ
 ВХА ЧЕВА МОРТ, АНСХ НХ ДІН СКЕПТІЧІАСКА
 ДЕСНХДЕЖАХІРЕ ПЕНТХ КХ ІАРХШІ ЗН МЪРЕЦ
 ВІЕЦХІТОРХ АТОРХА СХХ ТРІКХТ АХ ПХТІТЕ
 ЧІ ПЕНТХ АЧЕА, ПЕНТХ КХ ЕХ ДІН ТОТ ЧЕ
 Е МОРТ МХ МХНЧЕСК АМ ФОРМА ЗН ІНДІВІДХ
 ВІХ, ШІ ПЕНТХ КХ МІЕ АЧЕСТА ШІ АЧЕЛА
 МОРТ АМІ СЛХЖЕЩЕ СПРЕ ЗН СТХАІХ ВІХ
 АЧЕЛІ ПРЕА ВЕЧНІЧЕ ЗНІМІ А ВІЕРІЇ, ШІ
 А МЪРІРІЇ; КХЧІ НХНХМАЇ ВІАЦА ШІ МО-
 АРТЪ; ЧІ ШІ ВІЕРЪ, ШІ МЪРІРЪ СЖНТ
 АША СТХЖНС ДЕЛА АНЧЕПХТ ЛЕГАТЕ, КАТНІЧІ
 О ВІАЦХ НХ ЕСТЕ, АН КАРЪ СХ НХ ФІЕ МЪ-
 РІРЪ, ШІ ІАРХШІ НІЧІ О МОАРТЕ, АН КАРЪ
 СХ НХ ФІЕ ВІЕРЪ. — ШІ АЧЕСТА КХЦЕТ, ЕСТЕ
 КХЦЕТФХНДАМЕНТАЛЛА МЕТАФІСІКА МЪРІРЕЙ. —

А КХНОАЩЕ НАТХРА АНХШІ ТРХП ФАКХТХ
 АДХОВНІЧІЕ; АН АСА НЕМЪРІТОАРЕ ФАНТАСМА-
 ГОРІЕ; АН АЛ СХХ МАРЕ ШІ ПХТЕРНІК АЛТ
 ПРХДХКХТОРІ; АН АЛ СХХ ПРОЦЕС СТРІКХТОРІХ
 (КАРЕ ІАРХШІ НХМАЇ ПРОДХКХТОРІХ ЕСТЕ) ЕСТ
 АТХТА ДЕ ФРХМОС, АТХТА ДЕ АНАЛТ, КАТ
 ТОЦІ АЧЕА СЖНТ ВРЕДІНІЧІ ДЕ КОПХТІМІРЕ,
 КАРІЇ ДЕ АДЖНІМЪ НАТХРІЇ, КА ШІ ДЕ СТРІ-
 ГОЇ ФХГ, ШІ СЕ СПХРІЕ. СХФЛЕТХА ТАРЕ
 ТОТ АЧХНА СЕ ВА АНТОАРЕ ЛА НАТХРХ, ШІ

ва іспіті ачестѣ таїне, анкз сз нз се ан-
нѣмете нѣ фїлнцз трѣпѣскз а се апропа
де сфїнценїа дѣторѣлѣ ачестїа, шї де а
еї антѣнекоде ноцїї, чї сѣфлетѣл черкз-
торїѣ денатѣрз трѣбѣ сз се мѣте кѣ то-
тѣл ан дѣх. —

Де мѣте орї ам вѣзѣт анкз дїн ко-
пїлерїе мѣлїї самїнї мѣрїна, шї тот дѣ-
ѣна сѣнзѣтї ідеѣ ан мїне: „че есте амѣрї“
— дечї ам пѣшїт дѣпз моарте, шї ам
кѣзтато, ѣнде нѣмаї ам пѣтѣт, ам ан-
трат дѣпз дѣнса ан тѣкѣта кїлїцз че-
лор че мѣрѣѣ шї ам вѣзѣт фапта еї, шї
аша мам сѣрѣгїт амз скѣтї де анфїорѣ-
рїле, каре фѣрз воа ноастрз ла прївїрѣ
челор че мор ан ної се наск, ам вѣзѣт ко-
пїї анѣрї де фѣрѣмошї, карїї нѣмаї флорѣ
шї нѣдѣждѣ вїеїї ерѣѣ, копїї, карїї ан
кѣмѣѣша невіновѣїї ѣмѣлаѣ, шї рѣменѣѣ
ка траїдафїрѣл дѣна невіноватѣл сѣѣ сѣ-
флет. Ам вѣзѣт самїнї еѣтрѣнї, карїї
анповѣраїї кѣ сарчїна днїлор аїча дѣѣѣ
се маї тѣрѣїаѣ, пѣшїна ан пѣмѣнтѣл чѣл
антѣнекоде фѣрз нїчї о грѣѣтате. Ам вѣзѣт
пе таїкѣл мѣѣ вѣн, мѣлѣт кїнѣїндѣсе маї
наїнте де а мѣрѣїе антрѣ вѣкѣрїа татѣлѣї
сѣѣ. Ам вѣзѣт пе сѣкѣмпа маїка мѣ де
трїї орї де шї нѣ лѣнг, дѣр тотѣшї фѣр-
вїнѣте а се лѣпта кѣ не анвїнса моарте, шї
а рѣмѣнѣ а еї жѣрѣфѣ. Ам вѣзѣт дої
прїеїтїї іѣвїїї ан прїпз шї фѣрз мїлѣ сѣ-
грѣмаїї, шї жѣнїїаїї де неовосїта мѣнѣ
а морїїї, жѣнїїаїї зїк, кѣчї ачѣл нѣ ерѣ
лѣптѣ, чї жѣнїїаїї, макар кѣ нѣ кѣрѣѣ нїчї
ѣн нїк де сѣнѣї. Маї пе ѣрмѣ, ам вѣзѣт
шї пре чѣ маї сѣкѣмпз, маї крѣдїнїосѣ,
шї маї вѣнѣ, че аѣ пѣртат кѣнаѣ пѣн-
трѣ мїне пѣмѣнтѣл, шї ва маї пѣртат нѣнѣ
че се вор мїшка мѣдѣлѣрїле трѣпѣлѣї мѣѣ,
пе амѣ фѣрѣмоасѣ, плїнѣ де граїїе шї де

їѣїре неѣастѣ мѣрїна. Іа анкз нѣ ерѣ
де 25 де днї шї се нѣмѣ Алоїзіа, ѣн
нѣме, каре атѣта ансѣмнѣѣѣ, кѣт атот
мѣчїнѣтор шї пѣнтрѣ ачѣл амї парѣ
кѣ аша іѣте іаѣ мѣчїнат зїлѣлѣ чѣлѣ ѣр-
сїте. — Дїн тоате ачестѣ мѣрїї ам ан-
вѣцат: кѣмкѣ прїн сѣїмѣарѣ ачѣл, че о
нѣмїм моарте, нѣ ансѣшї фїнѣлѣ се сїнг,
чї нѣмаї фѣрмѣлѣ шї лѣгѣтѣрїлѣ лор чѣлѣ
дїн афѣрз се дѣслѣгѣ, се слобод шї се
рѣдїкѣ, шї макар кѣ прїн моарте трѣ-
пѣл органїк се топѣїе, шї вїаца пар-
тїкѣларѣ анѣѣтѣ, тотѣшї елѣментїлѣ шї
пѣтерїлѣ, каре ан трѣпѣл органїк, шї ан-
вѣѣна спеїїе а вїеїїї дѣ фост стрѣнѣе, рѣ-
мѣн неатїнѣе, шї нестрѣмѣтате, се дѣк,
ка іарѣшї сѣѣт алѣ лѣгѣтѣїнѣе, сѣ се ан-
бїне, шї аша алѣ процѣѣрїї, шї алѣ фе-
номѣне (арѣтѣрїї) се поатѣ адѣче ла лѣ-
мїнѣ. — Ам анвѣцат: кѣмкѣ прїнчїпѣл
ачѣл, каре нѣ дїн хѣтѣрѣїе лѣгѣтѣїнѣе
пѣрѣде, чї сѣѣт пѣрѣрѣ сѣїмѣаре а рѣла-
цїїлор дїн афѣрз ѣнѣл шї ачѣл ан
сїне есте, преѣм есте прїнчїпїѣ кон-
цїїнѣїї, шї а лїбертѣцїї (слоѣѣзенїїї) нїчї
нѣ поате болї, нїчї мѣрї!

Вѣ ерѣм маї мѣлѣт сїнгѣр пе лѣнѣѣ
їѣвїїїї мѣї, кѣнд ачїѣѣ се дѣспѣрїаїѣ
де ачѣста пѣмѣнтѣскѣ вїацѣ. ѣнѣл мѣрѣ
дїмїнѣѣа, алѣл ан фѣрвїнѣїлѣ амѣѣїї, ал-
тѣл ан рѣкѣорѣса сѣѣрѣ, алѣл ан тѣкѣтѣл
мѣѣ де ноапте; еѣ тоате чѣѣѣрїлѣ дѣспѣр-
цїїлор лор пѣнѣ ла мїнѣт мїлѣм ансѣм-
нат. Вѣчї пѣнтрѣ че, антрїе еѣ акѣма
пе тоїї дѣрѣт кѣѣтѣторїї, шї сїмѣїторїї,
ар фї мѣѣѣрѣторїї тїмпѣлѣїї пе лѣме, дѣкѣ
нѣ ва мѣѣѣрѣ фїѣїе каре ом чѣ маї сѣфн-
тѣ, чѣ маї ансѣмнѣїтоаре, чѣ маї прїсїм-
цїїтоаре а тїмпѣлѣїї вїеїїї салѣ клїпїтѣ? —
Кѣнд воїѣ мѣрї еѣ шї вре ѣн дѣх іспїтї-

торіѣ се ва афла лннгз патѣла мѣѣ, ка мѣ-
рірѣ мѣ сз о прівѣскз ші черче атѣнчѣ
арѣтѣторѣла мінѣтѣлѣ мѣѣ чѣл де пе ѣр-
мз, сзші арѣтѣ дрептѣла сзѣ. — Ші фіінда
кз моартѣ нѣ ѣсте алта, декѣт стін-
черѣ віеціі лн трѣпѣла сінгѣлар:
ачаста іарѣші дін маі мѣлте прічініі поатѣ
се лнтѣмпла, (адѣкз: саз дін слѣірѣ пѣ-
терілор віѣтоаре; саз дін рѣдікарѣ комер-
цѣлѣі органіко дінамік каре лнтре сістемеле
трѣпѣлѣі ші органеле ачѣстѣла*) стѣпнѣк.
— Пѣтеріле віітоаре іарѣші се пот стінѣе
прін фѣкѣта прѣ марѣ алор лнтіндере, прін
карѣ лнпрѣмѣтата алор опозіціѣ се рѣ-
дікз. Маі адѣсе орі ѣрмѣзз моартѣ дін
стрікарѣ ѣнѣі ші алтѣі орган, фіінда кз
атѣнчѣ лнпрѣмѣтата лор концінтіме, ші
лн о віацѣ конспіраціѣ се рѣдікз; ші рѣ-
дікѣндѣсе ачѣстѣ, се опрѣѣе префачерѣ
трѣпѣлѣі, ші а пѣтерілор, лноіре), ѣрмѣзз,
кѣмкз нічї оаменіі пот тоці лнтрѣн кіп
мѣрі. Дін кѣці ам вѣзѣт ѣѣ мѣрінд, маі
фрѣмос, маі лѣнштіт фѣрѣ ѣстѣзз пот
зіѣ — де ші маі нѣінте грѣѣ се лѣпта,
аѣ мѣрїт амѣ маі іѣвітѣ соціѣ, ѣа, аѣпѣ
карѣ ѣѣ маі лѣнг ші маі амар желѣск, ші
воіѣ желі пѣнѣз чѣ кѣѣетѣла, ші сімѣіреле
меле кѣ міне вор фї ѣна.

Де врѣї дѣрѣ тѣ іѣвіте чѣтітор сз
аѣзі дѣла міне, чѣ ам лнѣвѣат ѣѣ дін мѣ-
рірѣ чѣлор чѣ ам вѣзѣт, чѣ ам дѣѣндѣіт
ѣѣ пѣнтрѣ кѣѣетѣла, ші рекѣѣетѣла мѣѣ ші
пѣнтрѣ поетічѣска мѣ фантѣсіѣ, ласѣмз аці
повѣсті кѣ пачѣ, чѣ ам пѣнтрѣ тіне пе
лімѣз. Ші де нѣ ле вѣї кѣноаѣе де аде-
вѣр, де те вѣї лнгрѣзі а вѣдѣ аша тѣло-
ѣрі, тѣ лці спѣчѣзѣрѣ окїѣл, ші ініма
де чѣле чѣ амеѣѣск, ші лнѣбатѣ, лѣчѣск,

*) Вѣзі Васіч — лнтропѣологіа.

ші гѣділѣ; лнѣпнтѣ ші ѣрѣкѣ тѣ ла дѣ-
шарѣта лармз ші стрігарѣ а зілѣї, лнѣѣѣна
фѣтіцѣ, карѣ жоакз ші сѣре, конѣертѣзз,
ші кокѣтѣзз, ші ал сзѣ пѣцін аѣѣ пе
фоіа сорціі ѣѣѣніі пѣне! лнѣкз кѣнд
се ва фачѣ стрігарѣ мѣзѣла нѣпціі! іатѣ
міреле віне, атѣнчѣ нѣ трѣмѣра дѣкз сз-
тана стѣ ате вѣдѣжѣкѣрі, ші аці зіѣе: аї
пѣрѣдѣт! кѣцігѣла ѣсте ал мѣѣ! —

Де ачѣл зіѣ, кѣмкз а вѣдѣ пе чїнеѣа
а мѣрі, маі фрѣмос ѣсте декѣт а вѣдѣ о
сѣніере кѣ масѣ ла лѣміна фѣкліѣлор; кѣчї
лнпѣдовітеле сѣніі алѣргѣ, ші фѣкліѣле
се лнтѣнекз, ка се стінг кѣ тотѣла лн-
трѣ лнѣпѣртѣре: іарѣ лѣмінеле, каре ла
лнтѣнекоаѣа ші фрѣнѣта лѣчїре а канѣліі
лн соѣа (одаіа) чѣлор чѣ мор лн лѣѣн-
трѣла тѣѣ се насѣ, нѣ се вор стінѣе маі
мѣлѣт, чї вор лнтѣрї кѣ лѣчїрѣ мїлѣстї-
віреї а та чѣ маі адѣнѣкз кѣѣетѣре, ші
фантѣсіѣ. — Аіѣа дѣрѣ сѣнт тѣлоѣріле
мѣрїреї, каре ле ам пѣстрѣт пѣнтрѣ тіне.

ТАБЛОѢЛА 1-лѣ.

Петрѣчѣрѣ морціі лн дѣсфѣтарѣ
віеціі.

Вѣзѣтаї тѣ вреѣдатѣ чѣтігорѣле о фѣ-
тіцѣ саз о ѣѣѣстѣ фрѣмосѣзз тінѣрѣ де
ла 16—24 де ані акѣріа сѣѣцірѣ, ші бі
не крѣскѣтѣ статѣрѣ, н'арѣтѣ нічї о сѣѣѣ-
чїѣне; акѣріа окї лнтѣнекошї кѣ кѣѣтарѣ
лор де ші ѣра слѣѣѣѣзз де тоатѣ фантѣ-
сіа чѣѣа адѣнѣк, ші лнѣпѣртѣт пѣрѣрѣ а
пріві ці се пѣрѣ; акѣріа рѣшѣѣѣзз а ѣѣра-
желор нѣ те лѣѣа а те лнѣѣі дѣспре ті-
нѣрѣска ѣї сѣнѣѣтѣте; ші тотѣші алтѣѣ-
ліѣ, оѣ! кѣ тотѣла алтѣѣліѣ о вѣѣѣї, де
кѣт лн аѣѣѣрѣтѣ сѣнѣѣтѣте! акѣріа пѣр-
тарѣ лѣѣа о грѣціѣ ѣѣѣѣѣшїтѣ ші ѣѣ лн-

протівітоаре. Де веї фї лѡат ан сѣмз глѡмиле єї, веї фї афлат, кѡм кз шї чеа маї 8шоарз глѡмз карѣ аз єшїт дїн г8ра єї єра ан анкда серїосїтатєї. Де аї лѡат сѣма ла п8ртарѣ єї, веї фї вѡзѡт, кѡм кз антрѡнса чеба д8ховнїческ, чеба новїа шї скїмбат заче; шї то-тѡшї єра ачаста несіаїтз, нат8ралз, ба маї шї копїлзрѣскз?

Респонсѡла четїторѡле! цї'а лас цїе, шї дѣккз н8ла поцї деглѡшї іатз кз сѡнт гата а те аж8та. — Вєзї ачєастз фр8моасз, шї тїнзрз фетїцз саз небаствз, де карѣ маї с8с грѡїї8, ачаста, карѣ ансѡшї флорѣ і8кїреї ґенѡлѡї сѡ8 се поате н8-мї, ачаста дїн акзрїа трѡп нат8рал, ал-тѡла скїмбат се аратз, ачаста, акзрїа п8р-таре маї таре те траѡе кзтрз дѡнса, де нѡт єарешї каре а алтїа, ачаста плїнз де грацїе фїїнцз аскѡндѣ ан сїне Колцѡла (germen) морцїї, акзрѡїа рздзчїнї єрѡ8 лзцїте прїн тоате органеле. Де ачєа ка8-тз шї кѡноаѡе, че окї8 адѡнк дїн тїнз-рѣца грацїоасєї ачєстїї фїїнцз прївѣѡе, кзчї єра ачєла ансѡшї окїѡла морцїї. — Шї іатз кз зїкала „чєї в8нї н8 трѡїск“ о вєзї 8мплѡтз! —

Ансѡ тїтѡ8 тавлѡѡлѡї ачєствїа єра „петречерѣ морцїї андесфзтарѣ вїєцїї;“ шї пентрѡ ачєїа ацї сѡнт даторї8 ацї арз-та, шї ацї п8не ананте ачаста петречере. Шї іатз, кз амї стз ананте ан тоатз п8тѣрѣ фзмеєцїї тїнзрѣце плїна де гра-цїе ікоанз а амѣлєї прѣ тїмп8рїѡ ангро-пате йлоїзїєї. Ачєаста єра ікоана та, т8 дрегзлашїо даѡѣ 14 анї вѡтрѡнз, кѡн-те ам вѡзѡт є8 маї дїн тѡї8. Йша пе-

тречѣ ат8нчєа ан ата плїнз де мїроѡ шї сѡветїлз флорє а вїєцїї моартѣ. — Ат8нчєа, кѡнѡ те ам вѡзѡт є8 маї дїн тѡї8, чѣ маї невіноватз антре фечєларє антрѡнѡ ан каса пзрїнцїлор тѡї, моартѣа й8вїта мѣ анкз аз антраѡ к8 тїне, ан-сѡ є8 н8 ам вѡзѡто, є8 те ам вѡзѡт н8-маї пе тїне, шї ам ж8рат сѡ те фак амѣ.

Кѡнѡ гѡндєск ла моментѡла ачєстїї дїн тѡї8 вєдєрї, ат8нчї се анфїорѣѡе їнїма мѣ пзнз ан адѡнкѡла чєа маї дїн лзонтрѡла ал сѡ8. Мз ск8тѡр, ка кѡнѡ ар трєвїї пе в8нѡла д8мнезѡ8 пентрѡ ачаста афларє шї іарзшї лѡаре, ла антребарє лѡа, шї тотѡшї сѡнт дєпарте, дєпарте де дєснз-дєжѡїре, шї пот стрїга фзрз пзрѡтѡ смеренїє; ба мї аз дато, єл мї аз л8-ато лѡѡдат сѡ фїє н8мєлє л8ї! —

(Ба 8рма.)

Cugete shi gnome.

Карє пе чєа марє н8'а поате сѡфєрї лѡнз сїме — токма прїн ачєа сѡ ар-тз кз є мїк8.

Кѡнѡ не ам нзскѡт, ам плѡне шї алцїї се в8к8ра. Сѡ не сїаїм, ка аша сѡ трѡїм, ка, кѡнѡ вом м8рї, ної сѡ не в8-к8рзм шї алцїї сѡ не плѡнз.

Й н8 лѡа ісєжнѡз є о вїртѡтє фр8моас-сѡ, ансѡ а фачє вїне ла чєа чє не ватз-мз, є 8н лѡкрѡ д8мнезѡєск.

Сѡ аз афарз ан прїв. тїнографїа л8ї Іоанн Гзтт.